

KONU

ALİŞTİRMA

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI :

1.Tanımlama:

- Bir kavramın veya varlığın ne olduğunun açıklanmasıdır.
- Varlık ya da kavramın okuyucunun zihninde daha belirginleşmesi amaçlanır. "Bu nedir?" sorusunu cevaplar.
- Genellikle açıklayıcı ve tartışmacı anlatım biçimlerinde kullanılır.

Örnek: Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan araçtır.

2.Karşılaştırma:

- İki varlık, kavram veya olayın aynı ya da farklı yönlerinin ortaya konmasıdır. "ise, daha, en" gibi ifadelerle yapılır.
- Daha çok tartışmacı ve açıklayıcı anlatım içinde kullanılır.

Örnek: Romanlar hikayelere göre daha uzundurlar.

3. Örneklendirme:

- Bir düşüncenin somut hâle getirilerek daha anlaşılır kılınması için anlatılanlarla ilgili örnekler verilmesidir.
- Düşüncenin anlaşılır ve kalıcı olması amaçlanır.
- Konuyla ilgili atasözü, fıkra, ünlü bir kişinin adı örnek olarak verilebilir.

Örnek: Sevgiyi anlatanların başında Yunus ve Mevlana gelir.

4. Tanık Gösterme:

- Yazarın ileri sürdüğü düşünceyi desteklemek, inandırıcı kılmak için o düşünce alanında tanınan, yetkin kişilerin görüşlerine yer verilmesidir. Doğrudan veya dolaylı verilebilir. Kişilerin sözü mutlaka yer almalıdır.

Örnek: "Bilgi beş harflidir beşte dördü ilgidir." Diyen Mümin SEKMAN ilgi ve merak duygusunu vurgulamıştır.

5. Sosyal Verilerden Yararlanma:

- Düşüncenin kanıtlanabilmesi için istatistiksel bilgilerden, anketlerden ya da grafiklerden yararlanılmasıdır.

Örnek: Kitabının başarısının %60'ı okur beğenisine bağlıdır.

6. Benzetme:

- Bir kavramı ya da varlığı başka bir kavram ya da varlığın özellikleriyle anlatmaktır. Genellikle "gibi, sanki andırıyor, tıpkı" gibi ifadelerle yer verilir.

Örnek: Adam sanki bir penguen gibi paytak yürüyordu.

DİKKAT!

Yazıda ünlü bir kişinin sadece adının geçmesi "ÖRNEKLENDİRME", ünlü kişinin söylediklerine yer verilmesi "TANIK GÖSTERME" dir.

Bir yazıda karşılaştığımız her sayı "sayısal verilerden yararlanma" değildir. Veri olabilmesi için istatistiksel bir değeri olması gereklidir.

Unutmayın, karşılaştırma deyince aklımıza yalnızca farklı özelliklerin karşılaştırılması gelmemelidir. Ortak özelliklerin verilmesi de karşılaştırmadır.

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki metinlerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını bularak altlarındaki alanlara yazınız.

Uçurtma sanki gökyüzünde bir kuşun rüzgarda hareket etmeden süzülmesi gibi hareketsiz duruyordu. Diğer uçurtma ise ipi iyi bağlanmadığı için yalpalyordu. Biraz sonra yere düşebilir gibiydi.

[.....] [.....]

Peyami SAFA Cingöz Recai serisinde polisiye alanındaki en başarılı romanları yazmıştır. Hırsız, zenginden alıp fakire veren insandır. Kitap, bu düşüncenin üzerine kurulmuştur.

[.....] [.....]

Hayatta yorucu olan işler vardır: Tamircilik, madencilik, marangozculuk... Beden olarak yoruldukları doğrudur. Oysa fikri olarak çalışılan bir meslek daha yorucudur. Sürekli düşünmek, pılanlamak ve değerlendirmek yıpratır.

[.....] [.....]

İnsan vücudunun %70'inin su olduğunu belirleyen insanoğlu dünyasında aynı oranlara sahip olduğunu bildiğinden dünya ve insanın özünde bir birine bağlı olduğunu düşünmektedir. Tıpkı aynı anneden doğma ikizler şeklinde.

[.....] [.....]

Cesaret, bir işi yapabilme gücünü kendinde bulmaktır. Cesaret duygunuzu kaybettiyseniz vazgeçişlere, umutsuzluklara, hazırlanıyorsunuz demektir. Fatihler cesaretsiz olsaydı başarabilirler miydi? Unutmayın cesaret edemediğiniz her durum için keşke diyeceksiniz.

[.....] [.....]

Sevgi tek taraflı olur düşüncesine katılmıyorum. Sevgi yüce bir duygudur ve karşılık bulmadığı sürece sönmeye hazırır. "Gözden irak gönülden de irak olur." atasözü bunu gösterir. Aynı karıştırılmayan ateşin zamanla kül olması gibi.

[.....] [.....]

İnsanları güzel ve saygılı karşılama ve ağırlama demektir hürmet. Hürmet sadece insana olmaz. Vatana, bayrağa da hürmet gösterilir... Bu hürmet diğerlerine göre daha önemlidir bizler için çünkü onlarsız yapamayız.

[.....] [.....]

ETKİNLİK

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıda bir bölümü verilen ifadeleri istenilen düşünceyi geliştirme yöntemine göre tamamlayınız.

1. Tanımlama:

Gökkuşağı, ...

2. Karşılaştırma:

Son okuduğum kitap, ...

3. Örnekendirme:

Ülkemizde bir günde birden fazla yağış şekli görülebilir, ...

4. Tanık Gösterme:

Bilim konusunda Atatürk: .....

5. Sosyal Verilerden Yararlanma:

Okulumuzdaki öğrencilerin.....

6. Benzetme:

Ağcın şekli sanki .....

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını bularak işaretleyiniz.

Dil söyleyiştir. Düşünce söyleyişi ortaya çıkan güçtür. Düşüncenin dile bağlılığı kanıtlanmıştır, ilk düşünen, ilk konuşandır. Hayvan geçmişini bilmez, insan ise bilir. Hayvan geleceği tasarlayamaz, insan tasarlar. Bu üstünlük ve başarı, dil ve düşünce gücüyle yalnız insana özgü bir başarıdır. Düşünerek konuşanların oranı ise %10'larda kalmaktadır. Bu durum yanında kazma olan kişinin kaşıkla çukur açması gibidir. Yaptığınız işten hiçbir sonuç alamazsınız ve sadece oyalanmış olursunuz. Ünlü filozof Sokrates'in dediği gibi "Düşünce olmadan insan olmaz."

[ ] Benzetme:

Sosyal Verilerden Yararlanma: [ ]

[ ] Tanık Gösterme:

Örnekendirme: [ ]

[ ] Karşılaştırma:

Tanımlama: [ ]

TEST

Kötü huylu bir insandaki kibarlık, cam üzerine sürülmüş cila gibidir. Dışı parlar ama camın içine asla işlemez. Kibarlık görüntüsü böyle insanlarda sadece huyların kötüsünü perdeler ve insanın iç dünyasını gizler. Bir gün gerçek yüzü mutlaka ortaya çıkar.

1. Yukarıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme B) Örnekendirme
C) Karşılaştırma D) Tanımlama

Ben her okuduğum kitaplarda asıl kendime yaklaştığıma inanıyorum. Onun için kitaplarımı özenle seçmeye gayret ediyorum. Cengiz Aytmatov Elveda Gülsarı'yı yazmasaydı nasıl anlardım canlılarında duygularının güzel olduğunu.

2. Yukarıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme B) Örnekendirme
C) Karşılaştırma D) Tanımlama

Bir elmanın dışı çürükse içi de mutlaka çürüktür. Bir insanın iç dünyası hakkında bilgi edinmek istersek o insanın dış görünüşü bize yardımcı olabilir.

3. Yukarıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme B) Örnekendirme
C) Karşılaştırma D) Tanımlama

Bir yazar hemencecik yazıveren kişi olmamalı. Çok durmalı yazılarının üzerinde, onları çok incelemeli. Bualo "Ara sıra ekleyin ama çoğunlukla silin." der.

4. Yukarıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme B) Örnekendirme
C) Karşılaştırma D) Tanık gösterme

Destanlar tarihten önce var olan yaşayışları anlatan öyküleyici yazılardır. Bazen bir milletin ortaya çıkışı olur ergenekon gibi bazen, mistik bir hava kazanır yaratılış destanında olduğu gibi.

5. Yukarıdaki metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme - Tanımlama
B) Örnekendirme - Benzetme
C) Karşılaştırma - Tanık gösterme
D) Tanımlama - Örnekendirme

Bayrak millî bağımsızlık için ne kadar önemliyse dil de millî kültür için o kadar önemlidir. Bayrak dalgalandıkça millî bağımsızlık devam eder. Dil, zengin ve güçlü olduğu sürece millî kültür gelişir ve büyür.

6. Metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolu hangisidir?

- A) Benzetme B) Örnekendirme
C) Karşılaştırma D) Tanık gösterme